

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ~~ΟΠ/ΕΟΧΕ~~ ΟΠ/ΕΟΧΕ

ΚΑΤΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 22879/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

25 Ιανουαρίου 2007

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 25 Ιανουαρίου 2007

[υπογραφή :] / S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση ~~ΟΠ/ΕΟΧΕ~~ ΟΠ/ΕΟΧΕ

κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *Πρόεδρος*,
Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,
F. TULKENS,
N. VAJIĆ,
A. KOVLER,
D. SPIELMANN,
S.E. JEBENS,
και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 4 Ιανουαρίου 2007.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 22879/02) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η εδρεύουσα στο Aalsmer (Ολλανδίας) εταιρεία ολλανδικού δικαίου ~~ΠΕΝ/ΕΛ/Ε~~ («η προσφεύγουσα εταιρεία»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 3 Ιουνίου 2002 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εταιρεία εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών P. VERBIST. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Μ. ΑΠΕΣΣΟ, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ζ. ΧΑΤΖΗΠΑΥΛΟΥ, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η Ολλανδική Κυβέρνηση ενημερώθηκε σχετικά με το δικαίωμά της να λάβει μέρος στην ακροαματική διαδικασία (άρθρα 36 παρ. 1 της Συμβάσεως και 44 παρ. 1 β του Κανονισμού Διαδικασίας). Πλην όμως, η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν απήντησε.

3. Η προσφεύγουσα εταιρεία διετύπωνε, ειδικότερα, παράπονα ως προς τη διάρκεια της διαδικασίας και το γεγονός ότι το εσωτερικό δίκαιο δεν προβλέπει πραγματική προσφυγή, η οποία θα της είχε επιτρέψει να παραπονεθεί για τη διάρκεια αυτή.

4. Με την από 1^{ης} Δεκεμβρίου 2005 προδικαστική απόφαση, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή μερικώς παραδεκτή.

5. Τόσο η προσφεύγουσα εταιρεία όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 παρ. 1 του Κανονισμού Διαδικασίας).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6. Στις 3 Μαρτίου 1998, η προσφεύγουσα εταιρεία κατέθεσε μήνυση με παράσταση πολιτικής αγωγής κατά τριών προσώπων (έναν Ολλανδό υπήκοο και δύο Έλληνες υπηκόους) για ψευδομαρτυρία στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς για λόγους οικονομικής φύσεως, η οποία ανέκυψε μεταξύ της προσφεύγουσας εταιρείας και μιας ελληνικής εταιρείας, και αφορούσε πώληση ανθέων. Στη μήνυσή της, η προσφεύγουσα εταιρεία δήλωσε ότι διεκδικούσε αποζημίωση για την ηθική βλάβη την οποία υπέστη. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα εταιρεία ζήτησε για τον λόγο αυτό 15.000 δραχμές (44 ευρώ).

7. Στις 20 Οκτωβρίου 2000, τα πρόσωπα κατά των οποίων στρεφόταν η μήνυση της προσφεύγουσας εταιρείας, παραπέμφθηκαν σε δίκη. Η συζήτηση, η οποία αρχικώς είχε ορισθεί για τις 25 Σεπτεμβρίου 2001, ανεβλήθη επειδή ο πρώτος κατηγορούμενος δεν είχε κληθεί νόμιμα για να παραστεί.

8. Στις 23 Ιουλίου 2002, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών αθώωσε τους τρεις κατηγορούμενους (απόφαση 6300/2002). Η προσφεύγουσα εταιρεία αναφέρει ότι ούτε η ίδια, ούτε ο δικηγόρος της, ούτε οι μάρτυρες τους οποίους είχε προτείνει, εκλήθησαν να παραστούν στη δίκη, και ότι, «προς

μεγάλη της έκπληξη», πληροφορήθηκε, τον Σεπτέμβριο του έτους 2002, ότι η υπόθεση είχε εκδικασθεί. Στις 8 Οκτωβρίου 2002, η απόφαση καταχωρήθηκε στο Μητρώο του δικαστηρίου. Από της ημερομηνίας αυτής, οι ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να παραλάβουν αντίγραφο της αποφάσεως. Η προσφεύγουσα εταιρεία αναφέρει ότι παρέλαβε αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως περί τα τέλη Νοεμβρίου του έτους 2002.

9. Στις 25 Φεβρουαρίου 2003, η προσφεύγουσα εταιρεία υπέβαλε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου το αίτημα όπως ζητήσει την αναίρεση της αποφάσεως 6300/2002. Την επομένη, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου έθεσε την υπόθεση στο αρχείο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

10. Ο προσφεύγουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάσθηκε η αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

11. Η Κυβέρνηση αντικρούει τους ισχυρισμούς αυτούς και υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν υπερβολική και ότι το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο απεφάνθη εντός ευλόγου προθεσμίας.

12. Η χρονική περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, άρχισε στις 3 Μαρτίου 1998, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα εταιρεία κατέθεσε τη μήνυση και δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής, και έληξε στις 23 Ιουλίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία το Πλημμελειοδικείο Αθηνών

εξέδωσε την απόφαση 6300/2002. Διήρκεσε, επομένως, τέσσερα έτη, τέσσερις μήνες και είκοσι ημέρες για έναν βαθμό δικαιοδοσίας.

13. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, παρ. 43, CEDH 2000-VII).

14. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. υπόθεση *Frydlender* προαναφερθείσα).

15. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

16. Ο προσφεύγουσα εταιρεία παραπονείται ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει δικαστήριο ενώπιον του οποίου να δύναται κάποιος να προσφύγει προκειμένου να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Συμβάσεως, το οποίο έχει ως εξής :

«Κάθε πρόσωπο του οποίου τα αναγνωριζόμενα στη (...) Σύμβαση δικαιώματα και ελευθερίες παραβιάστηκαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διεπράχθη από πρόσωπα ενεργούντα εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων τους.»

17. Η Κυβέρνηση αντικρούει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας εταιρείας.

18. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το άρθρο 13 εγγυάται πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής, η οποία επιτρέπει τη διατύπωση παραπόνων όσον αφορά τη μη εκπλήρωση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 6 παρ. 1 υποχρέωσης προς εκδίκαση των υποθέσεων εντός ευλόγου προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], n° 30210/96, παρ. 156, CEDH 2000-XI).

19. Εξ άλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους πραγματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως, η οποία θα τους επέτρεπε να διατυπώσουν παράπονα όσον αφορά τη διάρκεια μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά της Ελλάδος*, n° 53401/99, παρ. 29-30, απόφαση της 10^{ης} Απριλίου 2003). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει στην παρούσα περίπτωση οιονδήποτε λόγο ο οποίος θα επέτρεπε να αποκλίνει της νομολογίας αυτής, πολλώ μάλλον όταν η Κυβέρνηση δεν αποδεικνύει ότι στην ελληνική έννομη τάξη συμπεριελήφθη εντωμεταξύ παρόμοιο ένδικο μέσο.

20. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως λόγω της απουσίας από το εσωτερικό δίκαιο ενός ενδίκου μέσου το οποίο θα είχε επιτρέψει στην προσφεύγουσα εταιρεία να επιτύχει την κατοχύρωση του δικαιώματός της στην εκδίκαση της υποθέσεώς της εντός ευλόγου προθεσμίας, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

21. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

22. Η προσφεύγουσα εταιρία ζητά 3.000 ευρώ για την ηθική βλάβη, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

23. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση. Επικουρικώς, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το ποσό το οποίο ενδεχομένως θα επιδικασθεί για ηθική βλάβη, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.

24. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα υπέστη βεβαία ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα εταιρεία 3.000 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

25. Η προσφεύγουσα εταιρεία ζητά 700 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει δε σχετικό τιμολόγιο.

26. Η Κυβέρνηση δεν εκφράζει άποψη ως προς αυτό.

27. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], nº 31107/96, παρ. 54, CEDH 2000-XI).

28. Λαμβάνοντας υπόψη τον δίκαιο χαρακτήρα του αιτουμένου ποσού, ο Δικαστήριο κάνει εξ ολοκλήρου δεκτό το αίτημα αυτό και επιδικάζει στην προσφεύγουσα εταιρεία το ποσό των 700 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτόκιου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στην προσφεύγουσα εταιρεία, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 3.000 ευρώ (τρεις χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη και 700 ευρώ (επτακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 25 Ιανουαρίου 2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Παν. Παπαδοπούλου